

EMPORDÀ FEDERAL

Preus de subscripció

Figueres 1 pta. trimestre.
Fora, 1'25 „

Setmanari d' U. F. N. R.

Redacció y Administració: CENTRE FEDERALISTA EMPORDANÈS

Número solt 10 cents.

» atrassat 20 »

Any I.

Figueres 3 Juny 1911

Núm. 10

MODERNA FARMACIA CUSÍ

Braguers especials de la
FARMACIA CUSÍ
DE TEIXIT DE GOMA ELÁSTICA
Y D' ACER FLEXIBLE
SON IMPERCEPTIBLES, SE PORTEN SENSE MOLESTIA
Y DUREN MOLT DE TEMPS

GRANS MAGATZEMS

PUIG PARÍS

ELS MES IMPORTANTS DE LA REGIÓ

GRAN BAZAR

de roba feta per Homes i Joves

Especialitat en trajos per nens

Panyeria * Genres de punt
Camiseria * Corbateria * Elastics
Cinturons * Lligues-Cames
Mocadors * Bisuteria * Depo-
sit i venda de vellut de les princi-
pals fàbriques * Perfumeria, etc.

SASTRERIA A MIDA

Exposició permanent de darreres novetats

Carrers GERONA, 13 PRESÓ, 4 FIGUERES

El Problema Social y el Socialisme

(D'UNA CONFERENCIA)

Aspectes morals del problema social

Cal que'ns-e fixém un poc amb els problemes d'ordre moral que s'han d'estudiar quan se parla de socialisme. Are recordo un fet concret que'ns esclarirà sobre un d'aquets problemes. Dies enrera un fabricant me deia que en el seu establiment els obrers demanaven una hora menys de treball: nou hores per comptes de déu. Aquesta demanda va semblarme natural, y com que sé que an-aquell fabricant els negocis no li van malament, vaig preguntar-li si l'havia atesa. Va contestar-me que no, afegint: «jo ja'ls ho concediria, però aquesta hora la dedicaria al vici.» Un'ombra, un dupte va passar pel meu front, y després d'una curta pausa vaig replicar-li: «per qué vosté, sol, o amb els altres industrials de la localitat, no's posa d'acort amb els obrers més intaxables, més instruits y més anhelosos de saber, per fundar tots junts una Casa del Poble o un Centre cultural on no es jugués, d'on fos desterrat l'alcohol assessí, y ont, en cambi, es donessin petits cursos instructius, una o dugues hores al dia, a carrec de persones competents? A Fransa, com vosté sab, hi ha Societats d'estudis després del treball y vetllades obreres espléndidament organitzades. Si aquí els treballadors no les creen, per no sentir cap afany de superiorisar-se, per qué no els ajuden vostés, els que poden, a crearles?»

Si l'empresa que li dic tingués éxit—y sense ser un optimista que creu en totes les virtuts del poble y no creu en cap dels seus vicis, jo no soc pas prou pessimista per duptar del bon resultat,—si els

obrers freqüentessin els cursos, vosté no podria pas donar mai mes aquesta escusa del vici, y tots hi sortirem guanyant.

Aquestes raons meves, que no faltará potser qui les cregui raons de somniador, no el varen pas convencer.

Els obrers han de desarmar, am la llur conducta, als patrons que fan semblants arguments, que devegades, pel que no va al fons de les coses, poden tenir apariencies de veritat. Quant més ascendeixin moralment, més dignes y més enérgics podran mostrar-se en llurs reclamacions. Un obrer educat predisposa desseguida a la simpatia: hi predisposa aduc en aquesta societat nostre qu'estima més el diner que'l talent y les virtuts del treball. Ja sé que l'esfors es penós en els que viuen angoixosament, més els aventatjes el compensarien de sobres. No voldria pas ser injust: jo a l'Ampurdá he tingut ocasió de constatar que'ls obrers tenen tendencia a seguir aquesta orientació. He visitat centres creats per ells, sense ajuda d'altri, y no hi he vist jocs de cartes; al contrari, hi he vist periódics y alguna revista y petites biblioteques. Tinc entés que en aquestes terres l'influencia del alcohol gairebé es nula. L'obrer ampurdanés ha d'encaminar més y més la seva activitat per aquet camí, y aixís es capacitará per conquistar més plenitud de vida, depurant el seu gust, dulcificant els seus sentiments, adquirint els coneixements que'ns lliuren del fanatisme, de les supersticions y de l'impietat.

Acabo de dir: *impietat*. Aquesta paraula potser us sorprendrà en els meus llabis. Pero ja veureu el sentit que jo li dono. Dic impietat a la carencia absoluta de religió, al menyspreu a les religions. Jo crec que, en lo que tinguin d'espiritual, hem de respectar-les totes. Lo que hem de combatre es l'intolerancia. Hem de lliberar-nos de les religions positives, però hem de posar religiositat en cada acte de la nostra vida. Hem de deixar

d'entrar als temples, més ha de ser per combregar en una religió que no es exclusiva, per adorar a un déu que té per únic temple a tota la terra. El matis de la religió en que ja no podem creure hem de portar-lo a la ciencia, a l'art, a tota la vida. Si deixém els dogmes per absurdes, no ha pas de ser per abraçar l'absurde d'un materialisme xorc, sino per elevar-nos a la contemplació de les perspectives més grans y més hermoses de l'univers y de l'ànima humana.

Peró tot quant fassin els obrers manuals per ascendir sempre será deficient si, aspirant tots al socialisme, no s'ajunen amb ells els treballadors de l'intel·ligencia. Uns y altres—no oblidar mai l'ensenyansa—estretament units varen salvar y consolidar per sempre, quan l'*Affaire Dreyfus*, la República Francesa.

Per les meves paraules ja heu vist que'l que us parla no professa pas un socialisme intransigent y no simpatiza pas am l'esperit de revolta, quan la revolta es sense finalitat. Crec que, boi preparant l'avenir, hem d'acceptar tot lo que signifiqüi millorament social, ja vingui de l'Estat, o dels municipis o, com en casos raríssims, de l'iniciativa privada. Apropósit d'aixó puc dir-vos que un fabricant d'una ciutat baix-ampurdanesa, d'acort amb els seus obrers, creará aviat una Caixa de pensions pels vells y pels casos de malaltia. Es inductable, que si tan bones disposicions se generalisessin, a poc a poc se suavisarien les asprors que hi ha entre el capital y el treball. Me sembla que van equivocats els socialistes dogmatics que no veuen am bons ulls la necessaria degradació en les reformes. Però aixó no vol dir que siguem anti-revolucionaris. No hi ha pas prou justicia a dalt ni prou cultura abaix perque la revolució no hagi de ser, en un moment donat, un fet inevitable. Lo que condemnem es la revolta professional. Tinc per estéril y contra productent predicar-la com

a norma. Tampoc estic amb els que diuen que les transformacions vindrán sense trastorns; si fossin sincers heurien coneixensa de que molts d'aquets no les volen pas les transformacions desitjades; y es comprén; ells troven que vivim en un mon forsa ben ordenat: y no els manca pas llógica, puig ells per l'esperiencia propia desconeixen els mals socials.

En el «cas» d'Espanya la revolució está per demunt de les nostres previsions y de les nostres táctiques; y tant si la prediquem sense creurehi, per enganyar als explotats, com si hi creiem honradament sense predicar-la massa, ella vindrá fatalment.

Malgrat aixó, y precisament per aixó, s'ha de fer sense repós, millorant les institucions que tenim y fundant-ne de noves, una obra educativa, sense deixar de banda els procediments revolucionaris. Tant de bó l'estat de cultura ens trovi disposats com a Portugal! La revolució allavors será fructuosa y el cambi de régim podrá acomplir-se sense sotregades violentes, sense passar per un estat d'anarquia.

Hem de tenir-ho sempre ben present: a Portugal s'ha fet la revolució y ha triomfat la República perquè'ls homes de ciencia y els homes de treball coessionant-se han format una superior conciencia colectiva; y no oblidém tampoc que'l partit republicá portugués va tenir sempre gran cura de triar pels llocs preeminentes als homes mes honrats, als de conciencia mes immaculada. Si aquí els homes de cátedra per un fals aristocratisme continuen menyspreant l'estudi de les palpitantes qüestions de la nostre época, si els directors no son pas escullits entre la gent mes austera, la revolució será desesperada i la victòria insegura, y si triomfa la nova forma de govern no tindrà pas totes les garanties d'estabilitat necessaries...

CARLES RAHOLA.

Impresions i Notes

Administració Municipal.

El pressupost de Barcelona es de uns 24 milions de pessetes.

La majoria lereouista, en el projecte d'ingressos per aquest any, augmentava els impostos 5 milions; en consums, solament n'augmentava mes de 2 millions y mitj.

Figueres, te un presupost de pessetes. 340.000
L'augment en consums impositat ara, importarà, anualment. 16.000

Dedució:

Els radicals de Barcelona augmenten el doble que'ls federals de Figueres l'impost sobre articles de consum.

Y d'aquell article de'n Pere Corominas que'l periodich radical de Figueres fa servir d'argument, varen descuidar-se de copiarne aixó:

«Com se compren que en el mateix pressupost en que's demanen sacrificis per 1,200,000 pessetes, com a arbitris sobre lloguers i solars per edificar, i s'augmenten d'una manera bárbara les tarifes de consums (2 milions i mitj) s'anés am la burla de crear 4 noves classes de xefes de Negociat i de gastar en automovils 150,000 pessetes?»

Quan tot-hom parla de la necessitat de suprimir la recaudació dels consums en la línia fiscal ¿a quin home se li'pod occurrer augmentar els gastos d'administració d'aquest impost en unes 400,000 pessetes?»

Aixó en Corominas ho diu als radicals. Quant els de'l periodich radical de Figueres hagin examinat d'administració als seus correligionaris de la majoria de l'Ajuntament de Barcelona, que es allà ont s'hi veu el radicalisme en marcha, llavors podrán examinar als federals de Figueres.

Quedem aixis.

En aquestes planes ja varem donar una mostra del llenguatge que gasten els redactors del periodich radical lerrouista vingut d'Amer. Avui oferim aquesta altra mostra per posar en evidencia la ploma que ho ha escrit. Parlant de nosaltres diu aixis: «semanario de vanidades, chismes y odios...» «Si el autor de Impresions i Notes publicadas en el núm. 8 del EMPORDA FEDERAL es persona decente...»

Aixó no es exposar idees; aixó es demostrar una falla de qualitat per discutir seriosament. Res hi ha en els nostres escrits anteriors que dongui dret a sortir-se de to. Que no vol perdre temps debatint am nosaltres, diu el redactor que anunciava la mort del partit federal; nosaltres ho trovem molt natural ¿a qui podrà convencer de que en Lerroux sigui federal quan els qui mes entusiasme senten per en Lerroux son precisament els unitaristes rabiosos que no poden sentir a parlar d'autonomia ni de catalanisme, d'aquell catalanisme que'n Pi Margall saludava am simpatia?»

Les declaracions den Lerroux.

Si per falla de datos ó per haver-los mal adquirits haguessim judicat falsament l'actitut de'n Lerroux en la qüestió del Marroc, no tindriem cap inconvenient en corregir les afirmacions que haguessim fet.

Varem dir que'n lo del Marroc, en Lerroux callava i consentia, i ho hem dit mes d'una vegada, pro fins en la tercera setmana de la seva sortida el periodich radical no ha contestat. La seva contesta que vol esser contundent, i que no te altra base que les declaracions del seu xefe fetes ara fa poc, ens obliga a insistir en la afirmació de que'n Lerroux, contra els desitjos dels seus (aixó si que ho volem regoneixer) resta passiu. De les declaracions publicades en «España Libre», el periodich radical de Figueres s'ha descuidat de copiar-ne aquella part ont el capdill manifesta que no posará

obstacles al compliment dels compromisos internacionals que tingui el govern de la monarquia. ¡Ficseushi be radicals!

La revolució, per aquesta banda, mentres governi en Canalejas, no vindrá pas.

Deu nos en quart d'un ja está fet!

Escriure barroerament, posant adjectius d'una manera estafalaria, es lo que'n podriem dir una costum lerrouista. Aixís, el periodich que ara ha vingut a Figueres a representar la política aquella, el mateix dia que's constituia la comissió contra el presiri, va escriure un article titulat «Ahora contra el presidio?... Es clar que se'n han penedit d'aquell cop seu, pro no vulgui tractar d'embusteros als qu'hem recullit la significació d'aquell escrit. Ara ja es estampat en el paper i en la memoria dels que'l llegiren, i es inutil que hi vulguin posar un pedaç.

Mercat del dia 25 Maig 1911

Blat.	Hectólitre	2032' a 21'25
Ordi.	»	11'25 a 00'00
Civada.	»	10'63 a 0'00
Moresc.	»	15'00 a 15'63
Mill.	»	19'38 a 00'00
Panis	»	14'38 a 00'00
Mongetes.	»	32'50 a 37'50
Mongets.	»	31'25 a 36'25
Faves.	»	15'63 a 16'25
Favons.	»	17'50 a 00'00
Vesses.	»	21'25 a 00'00
Sigrons.	»	31'25 a 36'25
Patates.	qq. métric	14'42 a 16'83
Oli.	Hectólitre	114'92 a 118'96
Porc els 10 kilos pes en viu.	»	13'00 a 13'75
Xais de llet.	»	16,00 a 20'00
Oques una	»	05'00 a 07'00
Conills, parell.	»	03'00 a 04'00
Anecs.	»	05'00 a 07'00
Gallines.	»	06'00 a 09'00
Pollastres.	»	03'50 a 05'50
Ous, dotzena.	»	00'90 a 95'00
» compte.	»	28'50 a 29'50

POLÍTICA LERROUXISTA

Fem la justícia de regoneixer que, en quant a procediments polítics, domina entre els lerrouxistes l'igualtat.

Volen que se'ls tingui per un partit popular, i, convensuts de que'l poble es sempre ignoscent, procuren enlluernar-lo com els mirallets a les alobes. La seva política, es tan sols una política d'odi, qu'es el seu Deu.

Veient-se impotents per aniquilar als seus enemics, voldrien fer servir al poble de palanca per lograr el seu desitg i per fer-lo seu no reparen en medis, seguint les máximes atribuïdes als deixebles de Loyola. Comediants quasi tots ells, representen distints papers segons els públics a qui's dirigeixen, creguts de que aquet tot s'ho empassa.

Per fortuna, encare que no tant depressa com nosaltres voldriem, vá obrint-se pas la política seria, noble i honrada, que consisteix en predicar als ciutadans els seus drets, al mateix temps qu'els seus deures; dils-hi ahont volem arribar, sens amagals-hi les dificultats que pel camí s'hi troben; en fi, presentar-se al poble tal com s'es, ab totes les bones qualitats i ab tots els defectes, educant continuament la voluntat per augmentar les primeres i disminuir els últims, per arribar a assolir la major perfecció possible. Potser els resultats d'aqueixa política tarden mes a tocar-se, però siguent fills de la convicció, serán indestructibles.

En cambi, son els procediments polítics lerrouxians, focs d'artifici dels que un cop esvaits no'n queda més que fum, produint en els cervells, l'efecte del alcohol qu'emborratxa donant aparentes ener-

gies al organisme, quant lo que fá, es debilitar-lo i embrutir-lo.

La seva obra, consisteix en predicar moralitat administrativa, fent contractes ab estafaires; economies, gastant-se dos mil duros cada més, per lluir, ab cotxes; revolució, ajeint-se sota'ls peus dels governants, mentres se'ls deixi mango-nejar una mica...

Aquí, la terra es refractaria a la mala sement, no sent, doncs, d'estranyar, que quant surt un comich a l'escena i ab tó melodramatic anuncia la fi dels ciutadans, aquets que saben que fá comedia, no s'esperverin ni s'hi amohinin.

Resultats mes positius s'obtenrien, si deixant de banda la passió, se juntesin voluntats per esmenar deficiències, que no neguem existeixin, señalant orientacions noves si les que hi há no son prou bones, pero tinguent en compte que al senyalar la malura, cal indicar també la medicina i el modo de fer-se ab recursos per poguer comprar-la. Aixó es lo sensat. Aixó es lo logic.

Escriure quatre vulgaritats, sentant falses suposicions, i fer imputacions molestosas, per no calificarles d'altra manera, com si ells sols estimesin la vida dels ciutadans, aqueixa es política de campanario, i aixó si que dona dret a creuer que lo qu'es busca es solament una plataforma electoral.

LA CARLINADA DE SAN FELIU DE LLOBREGAT

En la nostra edició passada, parlant del 28 de Maig de 1874, varem exposar la nostra creensa de que havien passat els temps dels vandalismes de'n Savalls.

Els fets de San Feliu de Llobregat gaire be ens obliguen a desfer la nostra apreciació; els mals instins dels que'n plena pau organisen matansas d'aquella mena, en temps de guerra els seus no tindrien aturadero.

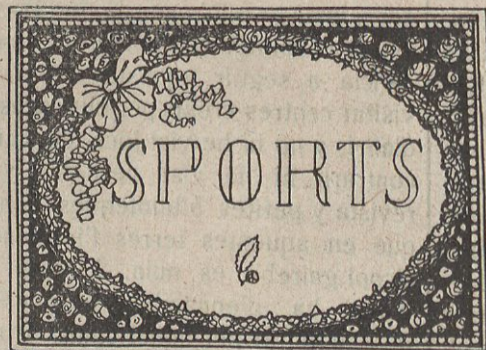
Després dels fets de Juliol, conservadors, regionalistes, carlins i reaccionaris de tota llureia, donaven la culpa de tot a les escoles laiques i a les doctrines lliberals.

Nosaltres podem afirmar que la religió católica serveix de ben poca cosa contra els mals instins de la bestia humana.

I ara, els radicals, que han sigut les víctimes de la salvatjada carlina, tenen una bona ocasió per penedir-se de les qu'ells havien comés. i pera, d'aquí endavant, en les seves lluites, posar per demunt de tot el respecte als homes, a les idees i a tots els actes de la vida ciutadana.

Que siguin els carlins sols els que hagin d'esser maleits per els seus procediments criminals.

Que no s' reproduceixin fets com els de Hostafrancs, ni que mai mes es parli de crucifijos ni d'estacas.

Campionat del Mon de Pilota vasca (?)

Pera'ls dies 10, 11 i 15 de Juny s'están organisant an el Frontó Bineau de Paris, uns partits de pilota a cesta per equips de 3 jugadors, otorgantse als guanyadors, a més d'una bossa de 5.000 fr., el retumbant títol de Campions del Mon.

Mes ben dit: Un senyor que's diu Bidart, director o empresari d'un frontó i que pera atraure al publich, s'irroga poders que ningú l'hi ha conferit i nomena Campionat del Mon a un concurs al que segurament no pendrán part més que'ls pelotaris, que's trovin a Paris, o sigui un concurs, que de Campionat del Mon no'n tindrà més que'l nom.

Tot-hom qui coneix aqueix sport vasc, sab que per regla general la forsa d'un equip resideix en un dels jugadors. Baix aquet punt de vista, les dugues victories qu'aquets dies ultims l'equip espanyol-argentí, «Zabarte, Goni Arambara,» va obtenir sobre l'equip francès comanat per En Chiquito de Biarritz, poden conceptuarse com a victories d'En Zabarte sobre En Chiquito.

Donchs bé: En Chiquito de Biarritz i En Chiquito de Cambó formarien el millor tandem francès a l'hora actual i penatindrien per acabar de completar una triplette que no desdis d'ells dos. Per contra, de jugadors com En Zabarte (qu'ha demostrat esser de la forsa dels dos francesos nomenats) a Espanya n'hi ha uns quants. En Zabarte mateix podria explicar com les gasten els germans Erdosa per no citar-ne d'altres.

El que no hi hagi una federació internacional que regeixi el sport vasc no vol dir que'l primer vingut pugui organisar el Campionat del Mon i molt menys fora d'Espanya. Pró pera els francesos ja se sab: sigui lo que sigui, no hi ha més amos qu'ells.

TRICEPS.

Comedies de broma.

Diu Zoia: «En el teatre, quant un no en treu un fet nou, o alguna observació a profundisar, se serva contra l'obra teatral una sorda rencia, la mateixa qu'un sent quant ha llegit un llibre vuit o quant s'ha detingut deu minuts a parlar ab un xerraire imbécil que'ns aclapara ab un xafec de paraules.»

Pensavem en aquells mots del gran crític, al sortir de veure Los dulces de la boda i Genio y figura, i també s'ens congriaba un viu malestar al veure dos vetlles perdudes ab comedies bufes digestives, quant podien havernoseles fer aprofitar admirant obres d'art real.

METERSE A REDENTOR

de Miguel Echegaray

La comedia vaudevillesca es de les mes difícils a reixir. Ab una facilitat sorprendedora se cau en els dos defectes que limiten la seva justesa: l'insubstancialitat i el bufonisme. Mantenirse en el just medi, lograr acaparar l'atenció del espectador, fer-li tenir constanment la mitja rialla als llabis sense xavacanerías, son s'obté ab gran talent i ab un complet domini del jog escenic.

En Miquel Echegaray, en la major part de l'obra qu'ens ocupa, representat el dijous passat, ha lograt la justesa que parlarem i el públic s'en sentí satisfet de la vetlla.

Veritat es, qu'una observació superficial de la vida, vista a través d'un prisma cómic ben poc ens fará pensar i be poques sensacions noves portará al nostre esperit afanyós de modernitats esperituals. Empró l'esperit també cer repós, distracció, i passatemp i aixó troba en l'obra de l'Echegaray.

Els senyors Comes, Torrents i Bañras estigueren molt justos en sos respectius papers. De les actrius debem nomenar les Sres. Plasencia i Zurita que s' bressurtiren en sos respectius papers.

Els demés, discrets.

JORDI ERÍN.

Sessió de l'Ajuntament del 29 de Maig
Presideix el senyor Carbona i assisteixen els regidors Roig, Moncanut, i

xidor (Joan), Verdager, Vilanova, Pa-rachs, Cortada, Rovira i Antich,

S'aproven dos dictamens referents a obres, un de Alfons Roda i l'altre de M. Oriol. Se llegeixen dues comunicacions participant la visita del coro de Calella *La Igualdad* i la del coro de Olot *La Violeta Olotense*, que arribaran demà diumenge i s'acorda que una comissió els rebí i se-ls-hi regali una fulla de l'escut de Figueres.

Es dona compte de varies instancies sobre de les quals s'acorda lo següent: passa á la comissió la de Joaquim Buil referent á obres; es concedeix permís,

pera obrir la barraca de begudes del Passeig Nou a Florenci Pastells, i pera obrir el sol del carrer a Joaquim Cusi que presenta l'instancia «en catalán *por supuesto*» trencant la rutina de les coses oficials.

S'aproven alguns comptes i la imprescindible distribució de fondos. En els comptes, l'arcalde fa remarcar que n'hi ha un de 59 pessetes, gasto dels obsequis fets al Governador Civil i a son Secretari per les fires, que comptant am la confiança de l'Ajuntament, va permetre-s fer.

Ultimament, s'acorda donar un socorro domiciliari.

mecres. fou una verdadera manifestació de dol a la que s'hi associá'l poble en pés demostrant aixís l'afecte que per la bondat i qualitats de la morta sentia.

DE LA CIUTAT

Hoste il-lustre.

Hem tingut el gust de saludar al eximi poeta l'Ignasi Iglesias que per breus moments fou l'hoste de Figueres el passat dilluns. Estigué en la nostra ciutat acompanyat dels concellers municipals de Barcelona senyors Llimona i Puig d'Asprer, de pas cap a Ceret i Perpinyá ahont pensen enviar aquest any les colonies escolars.

En els curts instants que varem poguer fruir de l'amable conversa de l'Ignasi Iglesias ens ratificá la promesa qu'ens te feta d'enviar-nos algún treball pel nostre setmanari. Mercés per endevant i lis desitjem un bon viatge.

Ens ho agrairán.

Recomapém a n'els nostres llegidors no passin per alt el magnific article, qu'encapsala aqueix nombre, escrit expressament pera EMPORDÀ FEDERAL pel distingit publicista, i volgut amic nostre, en Carles Rahola.

Article.

Quant ja no hi havia temps material pera publicar-lo, hem rebut un ben escrit i rahonat article referent a l'aplicació a Figueres de la llei de substitució dels consums.

El publicarém en el nombre vinent.

Comiat.

Ha anat a viure a Barcelona, per havershi traslladat la oficina en que treballava, el nostre volgut company de Redacció i entranable amic En Josep M.ª Pagés.

Al meteix temps qu'ens planyém de l'absencia del bon amic Pagés, desitjem de tot cor li sia agradosa l'estancia a la capital catalana.

El Sr. Salvatella.

A petició dels conjuncionistes de Jaén, el senyor Salvatella, designat pel Comitè executiu de la Conjunció, anirá el pròxim diumenge a presidir l'Assamblea que tindrà lloc en la capital d'aquella circumscricció.

Innovació.

En la casa de Banca dels senyors Monsalvatje del carrer Baix del Ciutadà Pere, hi hem vist una porta de ferro a estil de les que s'instalen en les grans ciutats; durant la nit, el despaig, degudament il·luminat, queda á la vista de tot-hom; lo que no deixa de esser un inconvenient per els que's dediquen a la lucrativa industria del robo sense pagar contribució.

La porta de referencia, es un bònic treball de ferro forjat qu'ha fet el senyor Delmiro Tomás, conegut manyá de Figueres.

DEL VEHINAT

¡Aquets gossos!

Les ordres pera donar boles prou s'han donat. pero de gossos cada dia'n corren més.

Nosaltres ho advertim per qué ab aixó passa com ab el Presiri, que ningú diu res ni se'n preocupa, fins que algún cas porta la desolació en alguna familia.

Tots coneixém el mal, pero no pensém en remeiarlo fins que les víctimes gemegen.

El Rubicón.

Diuen que, indignats per la covarda agressió que 'ls seus correligionaris realisaren á San Feliu de Llobregat, alguns dels comptats carlins que hi ha á Figueres, están decidits a comprarse una gorra frigia, i donar la boina al drapaire.

Tindré molta satisfacció en que's confirmi la nova, ja que cal confessar

que aqueixos carlins, malgrat esserne, inspiren profunda simpatia.

Del Institut.

Segons queixes que han arribat fins a nosaltres, no solsament s'ha mancat a disposicions vigents senyalant llibres de téxt als alumnes, sinó que, en determinada assignatura, se'ls hi ha canviat el llibre a mitjant curs, ocasionant un agravi a la butxaca dels pares.

També, segons sembla, ha sigut molt comentada la manera arbitraria de distribuir notes, per part d'un professor de llengües, que ha postergat a deixebles, per tothom regoneguts com a sobressortints. Els xicots protestaren i demanaren, en us del dret llur, que s'els examinés, sense poguer conseguir esser atesos.

Seria d'aplaudir que'l Senyor Director se n'enterés i procurés que no's donguessin casos com els que'ns expliquen, que farian tornar al Institut a n'aquells temps de *triste recordación*.

Requisits de la temporada.

Desde demá comensaran a servir-se exquisits *mantecaos* en el Cafè Suis sens perjudici, naturalment, de poguer seguir saborejant en dit establiment licors i aperitius de les millors marques.

Mohiment de chors.

Demá a les 8 del matí arribará d'Olot *La Violeta Olotense*, i junt ab una comissió de «La Erato», acompanyats de l'orquestra, iran a rebre *La Igualdad* de Calella.

Desde l'Estació es dirigitán a Cà la Ciutat ont s'els hi farà ofrena d'una fulla de l'escut de Figueres.

—Aquet matí en el tren Correu ha marxat a San Sadurn de Noya el chor de «La Erato».

A tots felic viatge.

Reforma del enllumenat.

Degut al nou contracte fet per l'Ajuntament ab les empreses del Gas i Electricitat, s'ha reformat la colocació de llums.

El dijous varen inaugurar-se els dos arcs voltaics cedits pel nou concessionari senyor Pagés, instalats en les Plasses Pi i Margall i Comers. Per aital motiu els vehins organisaren un ball en el que hi prengué part una selecta concurrencia.

A Figueres també 'n passen.

Un industrial que tenia establiment a la nostra Rambla, aná a trobar a un regidor i li va enjagá al següent discurs:

Home, tú que tens influencia al Municipi, hauries de mirar si consegueixis que's fassi allargar un parell de metres la manguera ab que se rega el Passeig, i aixís el devant de la meva botiga quedaria regat també *moral i materialment*.

Rétol cassat al vol, durant els dies de Santa Creu.

«Por 10 céntimos, leerán su porvenir pasado, presente y futuro.»

Registre Civil de Figueres del 21 Maig al 3 de Juny de 1911.

NAIXEMENTS

- Maig 25.—Tresa Cortada Faig.
- » 26.—Pilà Isern Comabella.
- » 27.—Jacinta Viholas Romá.
- » Asunció Bonal Serra,
- » 29.—Joseh Vidal Alech.
- » 29.—M.^a dels Dolors Fagés Solá.
- » 29.—Joan de Genover de Sabater.
- Juny 1.—Enrich Padrosa Roca.

CASAMENTS

- Maig 25.—D. Enrique Fons y Fons, 31 anys, solter, ab Engracia Torrent Perpinyá, 20 anys, soltera.
- » 28.—Joan Puig Perals, 23 a. s. ab Sabina Canela Cabanas, 21 a. soltera,
- » Pere Borrás Alsó, 41 any solter, ab Franciscen Bustius Pagés, 41 anys, soltera.
- Juny 3.—Rafel Solá Mateu, 25 a, solter ab Catalina Teixidor, 21 a., soitera.

MORTS

- Maig 21.—Manela Fernandez Hernandez, 75 a.
- » 22.—Ramón Sanz Pascau, 35 anys.
- » 22.—Emili Ballesta Galter, 57 anys, casat.
- » 26.—Maria Ullastre Puell, 66 anys, viudo.
- » 27.—Josep Ramis Serra, 53 a. c.
- » 30.—Antonio Pujol Blanch, 97 a. c.

Imp. de J. Trayter, Cervantes 13.—Figueres

NO VOLÉM EL PRESIRI

¿Que no hi ha abandono?

«El Sr. Salvatella celosísimo diputado por Figueras, para cuyo distrito ha logrado importantes beneficios, ha levantado su voz elocuente con el noble propósito de librar á aquella hermosa comarca, del Presidio que considera peligrosísima compañía ó vecindad. No voy á tener la pretensión de convencer á S. S. de que es un agasajo el tener en su seno un establecimiento de esta clase... pero debe hacer justicia al gobierno y no tacharnos de *abandono*».

Barroso.»

Aquesta última paraula remarcada per el senyor ministre de Gracia i Justicia diferentes vegades en son discurs, es la que vá repetirli, ratificantla altres tantes, nostre diputat senyor Salvatella, ab la fermesa i convicció propia de qui surt en defensa de quelcóm que afecta d'una manera gran al benestar i desenrotllo de la comarca que sempre ha tingut lloch preferent en els seus afectes.

Si fos cert que no ha existit abandono, per qué en el terme de cinc anys no s'ha procurat fer els medis qu'ara diu el ministre se posarán en práctica pera habilitar altres Penitenciarfes lliurantnos d'aquesta interinitat tan perllongada?

Si no hi hagués abandono, com se comprendria qu'els empleats ara i sempre hagin están insuficients i obligats a serveis extraordinaris moltes vegades?

Si no existís l'abandono, per que'n l'espaió pati hont passen el dia tots els presitaris hi ha solsament dos ó tres empleats pera vigilarlos?

Y la poca força que amés de guardar el Castell, ha de guardar també al pitjor Presiri d'Espanya, a n'aquest Presiri qu'els de Ceuta troben de pitjor condició, no significa cap abandono?

Uns quatrecentos soldats son els que *guarueixen* nostre grandió castell, tinguent de cuidar, amés de totes les feines propies de la milicia, de guardar a NOUCENTS PRESITARIS, GRAN PART D'ELLS LLIURATS DE LA PENA DE MORT...

Seegurament qu'el Ministre després d'aquets detalls seguirá creguent que l'abandono no existeix.

Retallem y traduim de «L'Independent» de Perpinya:

«El Presiri de Figueres.—Durant la present tasca parlamentaria de les Corts Espanyoles, el Sr. Salvatella, Diputat per Figueres, ha protestat ab un eloqüent discurs de la traslació a n'aquesta ciutat d'una partida de presitaris de Ceuta.

El Ministre de Gracia y Justicia ha respost que, en virtut de l'acta d'Algecires el govern espanyol estava obligat a desallotjar el presiri d'África; i qu'ell no veyá altre resolució que inquirirlos entre'ls grans Presiris d'Espanya.

—EMPORDÀ FEDERAL de Figueres está fent una ferma campanya contra l'estatje dels presitaris en el Castell de Sant Ferrán.»

No hi ha dupte de que nostre confrare del Rosselló, ajudará també a n'aquesta campanya, pera lliurarnos del mal que també a n'ells e's amensassa.

A tots mercés.

El nostre clam contra el Presiri, ha trovat ressó en una bona part de la

premsa catalana. «El Poble Catalá» de Barcelona, després de copiar la nostra informació, referent al assumpte, posa les seves columnes a la disposició dels figuerencs protesta ris. «La Publicidad» també de Barcelona, publicava un preciós article den Carles Costa. Altres periodics venen publicant solts i articles que contribueixen a espessir mes i mes l'atmosfera que contra el Presiri s'ha format.

També hem de dir, malgrat sembli *auto-lloansa*, que havem rebut moltes enhorabones per la nostra actitud, aixís com especialment, per la fulla extraordinaria que, contenint els discursos del Sr. Salvatella i Ministre de Gracia i Justicia, varem repartir.

DE LA COMARCA

Terrades.

La Societat de Socorros Mutuos «L'Unió Terradense» ha comprat una casa pera estatje social en el Carrer Major. Els treballs ja s'han comensat, i no cal dir l'alegria que regna entre'ls associats i en el poble en general que simpatisa am aqueixa Associació. Es gros l'agrahiment per els coratjosos treballs encaminats á la consecució d'aital millora fets per alguns consocis i amichs nostres, entre ells Joan Pous, Geroni Rosa, Marti Oliveras, i Josep Barrot, i general la censura per alguns altres que s'han pronunciat contra la realisació d'obra tan humanitaria.

La cullita d'olives que ja es acabada, pot calificarse de regular. L'oli de superior calitat, segons informes, es cotisa de 13 á 13'50 pessetes mallal. Regna forta clarma entre els olivicultors a conseuancia de l'insecte conegut vulgarment per la papa ó cuca, que tans destrossos, causa en els olivars empordanesos i en gran manera en els d'aquest poble. Son tantes les perdues en la darrera cullita, que persones competents les fan arribar a la xifra de 80.000 pesetes, que nosaltres no creiem exagerada.

Les eleccions municipals, malgrat esser encara llunyana la data, desperten molt d'interés, fentse molts comentaris per cafés, favorables á la nostra bandera que am lo lema: «Administració, Moralitat i República» anirá a la lluita. Nostres bons amichs, se mostren molt esperansats en el triomf i a jutjar per l'entussiasme que regna serán ventsuts noblement a les urnes, els que avui tenen a las seves desgraciades mans lo mes sagrat que'ls hi ha conferit el poble: la administració municipal.

Per aquestes terres ha sigut molt ben acullida la campanya que contra el Presiri, ve fent la opinió figuerenca, i principalment l'EMPORDÀ FEDERAL.

R. S.

24 Maig 1911.

Vilafant.

Molt sentida ha sigut la perduda de Na Rosa Soler, tia de nostre volgut amic i correligionari en Francisco Soler.

L'enterro, que tingué lloc el passat di-

JABÓN-CATALONIA

¡¡SAPOLOXIN!! ¡¡SAPOLOXIN!!
 FÁBRICA de JABONES de TODAS CLASES
JUAN BOSCH, Figueras
 Calle Concepción, 8 y 10 Plaza Constitución, 16
 MARCAS REGISTRADAS ** PATENTE DE INVENCION

GRANS ASSORTITS DE
 QUINCALLA, MERCERÍA Y BISUTERIA

DE
Jaume Navarra
 Carré de Gerona, núm. 3, FIGUERAS

Ultimas novetats en Bisuteria, Vanos, Parayguas y Sombrillas Juguets de totes menas

RICART IMBERT

Representant de la LÁMPARA Z.
 Preu 2 ptes.
 Cicles Sanrrómá
 Patins Brampton
 MAQUINARIA
 y Material eléctric.

DROGUERÍA

Antonio Gimenez

Artículos para la Fotografía

ANTIGA Y ACREDITADA
 FARMACIA
 DE

R. MARTIN

(Sucesor de Deuloféu)
 ANÁLISIS D'ORINS

MAGATZEMS DE CARBÓ
 DE

J. GUILLAMET

Mineral Cok y vegetal
 CALITATS GARANTIDES, PREUS SUMAMENT REDUITS
 Servey a domicili
 Diposit central: Carrer de Castelló, 30, Figueres

Vasconia

El mejor jabón

para lavar la ropa

Agente exclusivo para Cataluña

J. Fonolleda Serra

Barcelona

Sociedad Anónima CRÓS

ABONOS QUÍMICOS

CARLOS REIG

Calle de la Rutilla, núm. 13, FIGUERAS
 Azufres, Sulfatos y semillas de selección imejorable.

Fábrica de Chocolates de

PEDRO VIÑAS

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR

CALLE JUAN MATAS, 22, FIGUERAS

Unica casa que garantiza 'ls articles en or chapat.

Diposit de coronas mortuorias.

Casa especial en guants, Quincalla, Mercería, Bisutería

Emili Senmartí

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 3

Banos, Paraiguas y sombrillas ** Perfumeria del Pais y Extranjera
 Casa especial en novetats pera modistes.

PARA
 PAPELES PINTADOS
 CUADROS Y BATERÍA DE COCINA
 EN LA FERRETERÍA

DE
A. COSTA FERRÁN
 Calle Nueva, núm. 3, FIGUERAS

TRANSPORTS

DE
BENET DEUSEDAS

PALAU, 14, (Rambla) FIGUERAS

Especialitat en Maquinaria Agrícola de la casa WOOD de New York

Agricultors i demás personas aficionadas en maquinaria!
 Passeu á veure nostres màquines (fent comparacions ab totes las altres) i demaneu Catalacs.

Exposició i venta tots els mercats i dias de fira,

J. Fajol, Rutlla, 25, FIGUERA.

SENYORES: visitin els grans Magatzems LA CONFIANSA ahont hi trovarán les últimes creacions de la present temporada.
FILLS DE JOSEP MASSOT

— Preu fixo en xifres conegudas —

Botiga de calsat d'en MARTÍ CANADELL

CARRER DE PERELADA, núm. 30, FIGUERAS

Gran assortit de calsat de totes clases y seccions, tot ell confeccionat ab formas modernas.

NOVETATS EN CALSAT DE SENYORA PER LA PRESENT TEMPORADA

— PREUS REDUITS —

JABÓN ALEGRET
 CASA FUNDADA EN 1795

FÁBRICA DE JABONES DE TODAS CLASES
 de **Carlos Alegret**
 Despacho: Nueva, 4, FIGUERAS

OFICIAL CAJISTA

en la Imprenta J. TRAYTER, se necesita uno

Grandes Almacenes

DE

Jaime Matas Hortal

Calles Juan Matas, 16 y Magre, 4, Figueras

Grandes surtidos de novedades para señora

EN SEDERÍA, LANERÍA, ALGODONES, MANTONES, MANTILLAS CÉFIROS, ETC
 Echarpes gran fantasia

Tules seda bordados para trages y para blusas

Especialidad en artículos para lutos.

— PRECIO FIJO —

INMENSO Y VARIADO SURTIDO EN TODA CLASE DE LICORES Y VINOS
LA CUBANA
 Pulcritud y esmero en la confección de dulces y pasteles.
 Recomendando el chocolate Angelical vainilla.
 NUEVA, 5 y 7, FIGUERAS

Llibrería-Periódics

Francisco Canet

Pujada al Castell FIGUERES

“Daisy”

Es el matador de moscas más eficaz y económico de todos. pues basta una sola carga para toda la temporada.

Precio de cada aparato con su carga Ptas. 1'25

Carga de recambio. . . . . 0'75

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR EN

Casa A. CRUMÓLS É HIJOS, Lasauca, 1, Figueras.

Col-legi RAMIS

Carrer del Forn, nombre 1, primer pis

Primera ensenyansa, elemental i superior, en seccions graduades. Classes especials pera senyoretas i pera joves, de 11 á 12 dematí, i de 5 á 9 de la tarde (ensenyansa de comptes, lectura, millora de lletra i de redacció). Classes de Francés i de Teneduría de Llibres.

Espay reservat per anunci de la Gran Farmacia y Laboratori de MIQUEL VIDAL, antes de J. MONCANUT, Carrer Presó, (Cantonada Ingeniers), FIGUERES.